

Комунальний заклад вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
Факультет реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи
Кафедра педагогіки та методик навчання

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Розвиток комунікативної
та інформаційної компетентностей педагога початкових класів в умовах
інформаційного суспільства

Виконала студентка групи ПОМ-2
спеціальності 013 Початкова освіта

Головач М. Ю.

Керівник: Лапшина І. С.

Рецензент: Корольова Л. М

Нормоконтроль Карпачов К. А.

Запоріжжя

2022 р.

Комунальний заклад вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

Факультет реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи
Кафедра педагогіки та методик навчання
Освітньо-кваліфікаційний рівень другий (магістерський) рівень
Спеціальність 013 Початкова освіта

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Світлана ЛУПШОВИЧ
“24” лютого 2021 року

ЗАВДАННЯ
НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТКИ
ГОЛОВАЧ МАРІЯ ЮРІЇВНА

1. Тема магістерської роботи «Розвиток комунікативної та інформаційної компетентностей педагога початкових класів в умовах інформаційного суспільства» Керівник магістерської роботи Лапшина Ірина Сергіївна, кандидат педагогічних наук, затверджені наказом закладу вищої освіти від «24» лютого 2021 року № 7.

2. Строк подання студентом роботи 30.03.2022.

3. Вихідні дані до магістерської роботи:

Мета роботи: обґрунтування, визначення та практична перевірка організаційно-педагогічних умов формування інформаційної і комунікативної компетентності педагогів через самостійне використання комп'ютерних програмних засобів.

Об'єкт дослідження: методи підвищення комунікативної та

інформаційної компетентності педагога.

Предмет дослідження: організаційно-педагогічні умови формування комунікативної та інформаційної компетентності педагога.

Магістерська робота: 50 с., 1 табл., 9 рис., 64 джерел.

4. Зміст магістерської роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

- На основі аналізу наукової літератури розглянути основні положення, зміст та сутнісну характеристику методів набуття комунікативної та інформаційної компетентності педагога.

- Проаналізувати практичний стан та з'ясувати специфіку формування комунікативної і інформаційної компетентностей засобами ІКТ.

- Теоретично обґрунтувати організаційно-педагогічні умови для підвищення ефективності самоосвітньої діяльності педагогів засобами інформаційних та комунікаційних технологій.

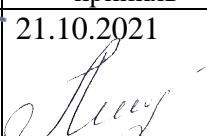
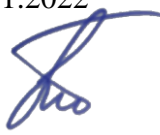
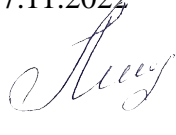
- Практично перевірити розроблені організаційно-педагогічні умови під час проведення тренінгу «Проектна діяльність як спосіб вдосконалення інформаційної та комунікаційної компетентності».

- Перевірити ефективність розробленої методики підвищення інформаційної та комунікативної компетентності педагогів шляхом проведення та аналізу результатів опитування учасників тренінгу.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

У магістерській роботі подано 1 таблицю.

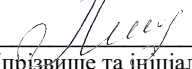
6. Консультанти розділів магістерської роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1. Аналіз методів підвищення комунікативної та інформаційної компетентності педагога	Лапшина І. С., к.п.н.	21.10.2021 	21.10.2021
Розділ 2. Розробка та створення організаційно-педагогічних умов для організації ефективної самоосвітньої діяльності педагогів засобами ікт	Лапшина І. С., к.п.н.	07.11.2022 	07.11.2022

7. Дата видачі завдання: 25.02.2021

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№з/п	Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Підготовчий.	01.09 – 15.09	Виконано
2	Інформаційний.	16.09 – 30.09	Виконано
3	Реконструктивний.	30.09 – 14.10	Виконано
4	Пояснювальний.	14.10 – 21.10	Виконано
5	Написання тексту.	21.10 – 09.12	Виконано
6	Проходження процедури перевірки магістерської роботи на академічний плагіат (відповідно до Положення про запобігання академічного плагіату у комунальному закладі вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради від 27 січня 2020 року № 33).	15.02 – 30.02	Виконано
7	Проходження процедури рецензування магістерської роботи.	10.03 – 20.03	Виконано
8	Проходження процедури нормоконтролю щодо оформлення магістерської роботи.	11.04 – 10.05	Виконано
9	Захист магістерської роботи.	червень 2022	Виконано

Студент Головач Марія Юрївна
(підпис)(прізвище та ініціали)

Керівник роботи Лапшина Ірина Сергіївна
(підпис)(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Магістерська робота: 50 с., 1 табл., 9 рис., 64 джерел, з них 4 зарубіжних і 1 посилання на сайт тренінгу, 2 додатки.

Об'єкт дослідження: методи підвищення комунікативної та інформаційної компетентності педагога.

Предмет дослідження: організаційно-педагогічні умови формування комунікативної та інформаційної компетентності педагога.

Мета роботи: обґрунтування, визначення та практична перевірка організаційно-педагогічних умов формування інформаційної і комунікативної компетентності педагогів через самостійне використання комп'ютерних програмних засобів.

Методи дослідження:

теоретичні – метод системного аналізу під час вивчення наукової літератури та матеріалів, розміщених в мережі Інтернет, метод узагальнення підходів щодо формування комунікативної та інформаційної компетентності, які дають змогу виділити організаційно-педагогічні умови формування інформаційної та комунікативної компетентності; абстрагування під час розробки організаційно-педагогічних умов;

емпіричні – аналіз документальних джерел, спостереження, проведення опитування й анкетування вчителів;

експериментальні – розроблення та проведення констатувального і формувального експериментів як складові комплексного багатофункціонального методу дослідження, які дали можливість обґрунтувати та перевірити умови ефективного формування інформаційної та комунікаційної компетентності засобами ІКТ.

Інформаційне суспільство потребує відповідної системи освіти, яка готуватиме майбутніх конкурентних, досвідчених працівників високотехнологічного виробництва. Така система освіти має бути відкритою

та інтегрованою у світовий освітній простір і мати високий ступінь комп'ютеризації освітнього процесу. Забезпечити ефективну роботу модернізованої освіти може лише учитель з належним рівнем комунікативної та інформаційної компетентності. А зважаючи на бурхливий розвиток інформаційних технологій, сучасний учитель має безперервно оновлювати і поповнювати свої знання. Методичні навчання у традиційних очних і дистанційних формах у значній мірі відволікають учителів від його практичної діяльності в класі, що особливо актуально для вчителів початкової школи, заміна яких об'єктивно ускладнена відсутністю можливості колег проводити уроки паралельно у двох класах початкової школи одночасно. Таким чином, система методичних навчань має бути удосконалена зі зміщенням акцентів до самоосвітньої діяльності учителя.

Недоліками самоосвітньої діяльності учителя сьогодні є низька мотивація педагогів, відсутність чіткого розуміння напрямів самовдосконалення, брак часу на виконання суто навчальних вправ і опанування теоретичних положень.

Таким чином, є наявна актуальна потреба у модернізації форм і методів самоосвітньої діяльності учителів початкової школи, підвищення мотивації учителя шляхом актуалізації навчальних завдань, їх практичної орієнтації, підвищення якості та ефективності результатів самоосвіти з можливістю їх застосування безпосередньо в реалізації освітнього процесу.

ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ, КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ, ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ, САМООСВІТА, ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД, КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ.

ВИСНОВКИ

1. На основі аналізу наукової літератури розглянуто основні положення, зміст та сутнісну характеристику методів набуття комунікативної та інформаційної компетентності педагога, виявлено потребу в безперервності та різноманітності їх використання. Безліч методів та форм підвищення кваліфікації педагогічних працівників існуючих сьогодні, серед яких дистанційна (онлайн конференції, дистанційні курси, вебінари тощо), та очна (курси підвищення кваліфікації, лекції, семінари, тренінги тощо), повинні мати безперервний характер і не обмежуватися одним з видів. В умовах стрімкого розвитку суспільства та інноваційних технологій постійне оновлення знань, особливо у галузі комунікацій та інформаційних технологій, є необхідною передумовою новітньої освіти та невід'ємною складовою сучасного педагога. Саме цьому питанню приділяється сьогодні значна увага держави, органів управління та адміністрації закладів освіти.

2. Аналіз стану комунікативної та інформаційної компетентностей педагогів в умовах пандемії показав не готовність до низки проблем організаційного, методологічного та психологічного характеру, з якими їм довелося зіткнутися. Це зумовило підвищення та актуалізацію ролі цих компетентностей. Сьогодні саме комунікаційна та інформаційна компетентності займають особливе місце серед інших складових професійної компетентності педагогів, від постійного підвищення якої напряду залежить якість освіти. Актуальність підвищення інформаційної компетентності педагогів обумовлена також вимогами інноваційного процесу реформ системи освіти України – «Нова українська школа» яка визначає інноваційні підходи як пріоритетні в діяльності сучасного педагога. Однак брак часу не дає освітянам змоги використовувати весь той обсяг можливостей підвищення професійної кваліфікації, який існує в сучасному освітньому середовищі. Необхідність постійного компетентнісного розвитку з одного

боку, та значний дефіцит часу для цього з іншого, активізує потребу використання сприятливих для цього форм підвищення компетентності здебільшого засобами ІКТ, що є ефективними та відповідають вимогам сучасності.

3. Теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови для підвищення ефективності самоосвітньої діяльності педагогів засобами ІКТ. За допомогою опитування освітян, визначено рівень інформаційної та комунікативної компетентностей, а також частоту їх використання у педагогічній діяльності, бажані способи проходження методичних занять, наявність вільного часу для самоосвіти. Брак часу на протипагу прагненням респондентів оволодіти новими навичками користування ІКТ, на які вказують результати дослідження, говорить про те, що самоосвіта все ж таки є одним з кращих рішень цієї проблеми та як результат одним з найпродуктивніших методів підвищення кваліфікації педагога за таких умов. Самоосвіта також є максимально ергономічною серед інших форм методичних навчань. На сьогоднішній день найбільш популярними та актуальними напрямками самоосвіти педагогів є комунікативний та інформаційний. Комунікативна компетентність, як володіння іноземними мовами, розширює можливості знайомства з передовими педагогічними технологіями, для вітчизняних працівників освіти, які обмежені українським педагогічним простором, коли інші країни світу вже йдуть різними сучасними напрямками розвитку освіти і формують нові інноваційні педагогічні технології. Інформаційна компетентність - це оволодіння комп'ютерними технологіями, яке розширює методологічні можливості педагога. Він вже не змушений прив'язуватися до традиційного методу викладання, а може використовувати у власній педагогічній діяльності новітні підходи, різноманітні методики та технології. Ці два напрями самоосвіти сходяться в підтримці та доповненні один одного. А подібний підхід у самоосвіті є найбільш оптимальним для педагога-практика. У магістерській роботі вперше обґрунтовані, визначені, систематизовані й

практично перевірені організаційно-педагогічні умови підвищення ефективності самоосвітньої діяльності педагогів засобами комунікаційних та інформаційних технологій на прикладі оволодіння програмою з англomовним інтерфейсом; вперше виявлено нові перспективи створення інноваційних форм викладацької діяльності шляхом підвищення власної інформаційної та комунікаційної компетентності; набула подальшого розвитку теорія підвищення мотивації освітян шляхом негайного примінення отриманих знань на практиці; удосконалено способи творення освітньої відеопродукції та методів використання проектної діяльності шляхом освоєння нової програми для монтажу відео.

4. Практично перевірено розроблені організаційно-педагогічні умови під час проведення тренінгу «Проектна діяльність як спосіб вдосконалення інформаційної та комунікаційної компетентності». Розроблений тренінг допомагає розширити свої можливості в роботі з проектами та викладацької діяльності загалом, надає можливість створювати новий, адаптований до сприйняття молодшим поколінням освітній продукт, відкриває ширші можливості до інтерпретації та урізноманітнення методів викладання нового матеріалу, закріплення вже вивченого або моніторингу знань; допомагає активізувати та розширювати пізнавальний інтерес молодшого покоління освітян, стимулює їх критичне мислення та надає можливість реалізувати свій творчий потенціал. Такий великий діапазон можливостей, які відкриває програма, а також простота і детальність інструкцій в тренінгу, стимулювали мотивацію респондентів до самоосвіти, що підтверджує дієвість розроблених організаційно-педагогічних умов. Практичну перевірку ефективності застосування розробленого методу здійснено.

5. Перевірено та проаналізовано ефективність розробленої методики підвищення інформаційної та комунікативної компетентності педагогів шляхом опитування учасників тренінгу. Розроблений тренінг показав свою ефективність і може бути використаний для процесу самоосвітньої діяльності педагогів закладів освіти різних типів та профільних спеціалізацій.

Подальшої розробки та наукових досліджень потребують нові науково-методичні рекомендації супроводу процесу самоосвітньої діяльності педагогів засобами ІКТ. Нових досліджень потребують також методи ведення самоосвітньої діяльності педагогів в умовах пандемії та за потребами, що висувають дистанційні форми організації освітнього процесу.